

لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست (اعاده شده از شورای نگهبان)

اصلاحیه مجلس (۱۳۹۲/۰۲/۲۳)	نظر شورا (۱۳۹۱/۱۲/۱۶)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۱/۱۲/۰۵)	نظر شورا (۱۳۹۱/۰۵/۲۵)	متن مصوبه (۱۳۹۱/۰۵/۰۴)
<p>در متن بند الحاقی عبارت «یا اعتقاد به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی» حذف می‌شود.</p> <p>بند(ح) به شرح زیر مجدداً ابقاء می‌گردد:</p> <p>ح_ اعتقاد به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران</p> <p>کلمه «می‌تواند» در سطر دوم حذف و کلمه «می‌سپارد» جایگزین کلمه «بسپارد» می‌گردد.</p>	<p>۱_ در بند الحاقی به بندهای ماده ۶، عبارت «یا اعتقاد به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی» حذف گردد و بند (ح) حذف شده، ابقاء گردد و الا اشکال دارد.</p> <p>۲_ در تبصره یک ماده ۶، واژه «می‌تواند» حذف گردد و الا اشکال دارد.</p>	<p>یک بند به شرح زیر به ابتدای بندهای ماده (۶) الحاق می‌شود:</p> <p>بند الحاقی_ تقید به انجام واجبات و ترک محرمات یا اعتقاد به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی</p> <p>بند (ح) حذف می‌گردد.</p> <p>تبصره ماده (۶) به عنوان تبصره (۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>تبصره ۱_ رعایت اشتراکات دینی میان سرپرست و افراد تحت سرپرستی الزامی است. دادگاه صالح می‌تواند با رعایت مصلحت کودک و نوجوان غیر مسلمان، سرپرستی وی را به درخواست کنندگان مسلمان بسپارد.</p> <p>یک تبصره به شرح زیر به عنوان تبصره (۲) به ماده (۶) الحاق می‌شود:</p> <p>تبصره ۲_ در صورتی که متقاضی سرپرستی، ادعای یافتن طفلی را بنماید و ادعای وی در دادگاه ثابت شود، چنانچه واجد شرایط مندرج در این قانون برای سرپرستی باشد در اولویت واگذاری سرپرستی قرار می‌گیرد.</p>	<p>۱_ در مورد ماده ۶ شرط تقید به انجام واجبات و ترک محرمات برای سرپرست لازم است در غیر این صورت، خلاف موازین شرع می‌باشد.</p> <p>۲_ تبصره ماده ۶ به نحوی که آمده، خلاف موازین شرع شناخته شد.</p>	<p>ماده ۶_ درخواست کنندگان سرپرستی باید دارای شرایط زیر باشند:</p> <p>الف_ عدم محکومیت جزائی مؤثر با رعایت موارد مقرر در قانون مجازات اسلامی</p> <p>ب_ تمکن مالی</p> <p>ج_ عدم حجر</p> <p>د_ سلامت جسمی و روانی لازم و توانایی عملی برای نگهداری و تربیت کودکان و نوجوانان تحت سرپرستی</p> <p>هـ_ نداشتن اعتیاد به مواد مخدر، مواد روانگردان و الکل</p> <p>و_ صلاحیت اخلاقی</p> <p>ز_ عدم ابتلاء به بیماریهای واگیر و یا صعب‌العلاج</p> <p>ح_ اعتقاد به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران</p> <p>تبصره_ رعایت اشتراکات دینی میان سرپرست و افراد تحت سرپرستی الزامی است. سپردن سرپرستی کودکان و نوجوانان غیرمسلمان به درخواست کنندگان مسلمان، در صورت نبود درخواست کننده هم کیش آنان مجاز است.</p>

اصلاحیه مجلس (۱۳۹۲/۰۲/۲۳)	نظر شورا (۱۳۹۱/۱۲/۱۶)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۱/۱۲/۰۵)	نظر شورا (۱۳۹۱/۰۵/۲۵)	متن مصوبه (۱۳۹۱/۰۵/۰۴)
<p>در سطر سوم بند (ج) بعد از عبارت «جد پدری» عبارت «و وصی منصوب از سوی ولی قهری» اضافه می‌گردد.</p> <p>در سطر اول بند (د) بعد از عبارت «جد پدری آنان» عبارت «و وصی منصوب از سوی ولی قهری» اضافه می‌گردد.</p> <p>تبصره (۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>تبصره ۱- چنانچه پدر یا مادر یا جد پدری کودک یا نوجوان و وصی منصوب از سوی ولی قهری مراجعه کنند، دادگاه در صورتی که آنان را واجد صلاحیت لازم ولو با ضم امین یا ناظر تشخیص دهد و مفسده مهمی نیز کودک</p>	<p>ماده (۸) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:</p> <p>ماده ۸- سپردن سرپرستی افراد موضوع این قانون در صورتی مجاز است که دارای یکی از شرایط ذیل باشند:</p> <p>الف- امکان شناخت هیچ یک از پدر، مادر و جد پدری آنان وجود نداشته باشد.</p> <p>ب- پدر، مادر و جدپدری و وصی منصوب از سوی ولی قهری آنان در قید حیات نباشند.</p> <p>ج- افرادی که سرپرستی آنان به موجب حکم مراجع صلاحیتدار به سازمان سپرده گردیده و تا زمان دو سال از تاریخ سپردن آنان به سازمان، پدر یا مادر و یا جد پدری برای سرپرستی آنان مراجعه ننموده باشند.</p> <p>د- هیچ یک از پدر، مادر و جدپدری صلاحیت سرپرستی را نداشته باشند و به تشخیص دادگاه صالح این امر حتی با ضم امین یا ناظر نیز حاصل نشود.</p> <p>تبصره ۱- چنانچه پدر یا مادر و یا جدپدری کودک یا نوجوان مراجعه کنند، دادگاه در صورتی که آنان را واجد صلاحیت لازم ولو با ضم امین یا ناظر تشخیص دهد و مفسده مهمی نیز کودک یا نوجوان را تهدید نکند؛ با اخذ نظر سازمان نسبت به استرداد آنان حکم صادر می‌کند. در غیر</p>	<p>ماده ۸- سپردن سرپرستی افراد موضوع این قانون در صورتی مجاز است که دارای یکی از شرایط ذیل باشند:</p> <p>الف- امکان شناخت هیچ یک از پدر، مادر و جد پدری آنان وجود نداشته باشد.</p> <p>ب- پدر، مادر و جدپدری و وصی منصوب از سوی ولی قهری آنان در قید حیات نباشند.</p> <p>ج- افرادی که سرپرستی آنان به موجب حکم مراجع صلاحیتدار به سازمان سپرده گردیده و تا زمان دو سال از تاریخ سپردن آنان به سازمان، پدر یا مادر و یا جد پدری برای سرپرستی آنان مراجعه ننموده باشند.</p> <p>د- هیچ یک از پدر، مادر و جد پدری نتوانند مسئولیت سرپرستی را انجام دهند و یا غبطه کودک یا نوجوان را رعایت نکنند.</p> <p>تبصره ۱- چنانچه پدر یا مادر و یا جد پدری پس از انقضاء دو سال مراجعه نمایند، دادگاه صالح با لحاظ نظر سازمان، حکم سرپرستی را ابقاء و یا نسبت به استرداد کودک یا نوجوان حکم صادر می‌نماید.</p>	<p>۳- در بند (الف) ماده ۸ لازم است قید شود در صورت عدم امکان شناخت والدین و جد پدری</p> <p>۴- در بند (ب) ماده ۸ در صورت وجود وصی (قیم منصوب از طرف ولی قهری) سپردن سرپرستی به دیگران، خلاف موازین شرع می‌باشد.</p> <p>۵- در بند (د) ماده ۸ عدم رعایت غبطه کودک یا نوجوان علی‌الاطلاق موجب سلب حق سرپرستی نمی‌باشد، بلکه عدم صلاحیت والدین و جد پدری موجب این امر می‌گردد و همچنین به طور کلی در این بند در صورتی می‌توان سرپرستی را به شخص دیگر واگذار نمود که مشکل با ضم امین یا ناظر قابل حل نباشد.</p> <p>۶- در تبصره یک ماده ۸ دادگاه در صورتی که اشخاص مذکور صالح باشند و مفسده مهمی برای کودک و نوجوان نباشد باید فرزند را به پدر و جد پدری برگرداند، و الاً خلاف موازین شرع می‌باشد و با وجود مادر در صورتی که حضانت شرعاً با او باشد ولو با زنده بودن جد پدری همین</p>	<p>ماده ۸- سپردن سرپرستی افراد موضوع این قانون در صورتی مجاز است که دارای یکی از شرایط ذیل باشند:</p> <p>الف- هیچ یک از پدر، مادر و جد پدری آنان شناخته شده نباشند.</p> <p>ب- هیچ یک از پدر، مادر و جد پدری آنان در قید حیات نباشند.</p> <p>ج- افرادی که سرپرستی آنان به موجب حکم مراجع صلاحیتدار به سازمان سپرده گردیده و تا زمان دو سال از تاریخ سپردن آنان به سازمان، پدر یا مادر و یا جد پدری برای سرپرستی آنان مراجعه ننموده باشند.</p> <p>د- هیچ یک از پدر، مادر و جد پدری نتوانند مسئولیت سرپرستی را انجام دهند و یا غبطه کودک یا نوجوان را رعایت نکنند.</p> <p>تبصره ۱- چنانچه پدر یا مادر و یا جد پدری پس از انقضاء دو سال مراجعه نمایند، دادگاه صالح با لحاظ نظر سازمان، حکم سرپرستی را ابقاء و یا نسبت به استرداد کودک یا نوجوان حکم صادر می‌نماید.</p>

متن مصوبه (۱۳۹۱/۰۵/۰۴)	نظر شورا (۱۳۹۱/۰۵/۲۵)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۱/۱۲/۰۵)	نظر شورا (۱۳۹۱/۱۲/۱۶)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۲/۰۲/۲۳)
تبصره ۲_ در صورت وجود جد مادری و با احراز شرایط مندرج در این قانون، کودک یا نوجوان به وی سپرده خواهد شد، مگر این که از سرپرستی او خودداری نماید.	حکم را دارد و حتی در غیر این صورت مادر صالحه اولی متعین بر دیگران است. ۷_ در تبصره ۲ ماده ۸ اولویت دادن جد مادری بر سایر اقارب در طبقه دوم، خلاف فتوای حضرت امام رحمة الله علیه می باشد. (به مسئله ۱۷ القول فی احکام الولاده و مایلحق بها تحریر الوسیله مراجعه شود)	این صورت حکم سرپرستی ابقاء می شود. تبصره ۲_ در صورت وجود ارقاب طبقه دوم و تقاضای هر یک از آنان و وجود شرایط، سرپرستی به وی واگذار می شود و در صورت تعدد تقاضا و یکسانی شرایط متقاضیان، سرپرست با قرعه انتخاب می گردد. در صورت نبود ارقاب طبقه دوم بین اقارب طبقه سوم بدین نحو عمل می شود.	یا نوجوان را تهدید نکند؛ با أخذ نظر سازمان با رعایت حق حضانت مادر و تقدم آن نسبت به استرداد آنان حکم صادر می کند در غیر این صورت حکم سرپرستی ابقاء می شود.	
ماده ۱۰_ در کلیه مواردی که هیچ یک از پدر یا جد پدری یا مادر نتوانند مسؤولیت ولایت و سرپرستی را انجام دهند و یا غبطه مولی علیه را رعایت نکنند، دادگاه می تواند مطابق این قانون با رعایت مواد (۱۱۸۴) و (۱۱۸۷) قانون مدنی و با لحاظ نظر سازمان، مسؤولیت قیم یا امین مذکور در این مواد را به یکی از درخواست کنندگان سرپرستی واگذار نماید.	۹_ در ماده ۱۰ علاوه بر اینکه همان قسمت اول اشکال معموله بر بند (د) ماده ۸ وجود دارد، روشن شود که دادگاه ملزم به رعایت نظر سازمان می باشد یا خیر؟ تا بتوان اظهار نظر نمود.	ماده (۱۰) به شرح ذیل اصلاح می شود: ماده ۱۰_ در کلیه مواردی که هیچ یک از پدر، مادر یا جد پدری صلاحیت سرپرستی را ولو با ضم امین یا ناظر نداشته باشند، دادگاه می تواند مطابق این قانون با رعایت مواد (۱۱۸۴) و (۱۱۸۷) قانون مدنی و با أخذ نظر مشورتی سازمان، مسؤولیت قیم یا امین مذکور در این مواد را به یکی از درخواست کنندگان سرپرستی واگذار نماید.	۳_ در ذیل بند (ج)، صدر بند (د) و تبصره یک ماده ۸ و نیز صدر ماده ۱۰، باید وصی مذکور در بند (ب) این ماده ذکر شود و الا خلاف موازین شرع است. همچنین در تبصره یک ماده ۸ عبارت «و با رعایت حق حضانت مادر و تقدم آن» بعد از واژه «سازمان» ذکر شود و الا اشکال دارد.	در سطر اول ماده (۱۰) بعد از عبارت «جد پدری» عبارت «یا وصی منصوب از سوی ولی قهری» اضافه می گردد.
ماده ۲۲_ پس از صدور حکم قطعی سرپرستی از سوی دادگاه، اداره ثبت احوال مکلف است مطابق آئین نامه ای که با همکاری سازمان تنظیم می شود نسبت به اصلاح شناسنامه سرپرستان و صدور شناسنامه جدید برای کودک یا نوجوان با	۱۴_ در ماده ۲۲، اگر چه تصویب آیین نامه در این خصوص لازم است ولی چون اطلاق آن شامل تقنین نیز می شود، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.	ماده (۲۲) به شرح ذیل اصلاح و سه تبصره به آن الحاق می گردد: ماده ۲۲_ پس از صدور حکم قطعی سرپرستی، مفاد حکم از سوی دادگاه به اداره ثبت احوال ابلاغ می شود. اداره ثبت احوال مکلف است که نام کودک یا نوجوان	۴_ در ماده ۲۲، عدم ذکر مشخصات واقعی طفل و فرزندخوانده بودن او در شناسنامه وی و زوجین سرپرست، خلاف موازین شرع شناخته شد.	متن زیر به انتهای ماده (۲۲) اضافه می گردد: و در قسمت توضیحات شناسنامه ضمن

اصلاحیه مجلس (۱۳۹۲/۰۲/۲۳)	نظر شورا (۱۳۹۱/۱۲/۱۶)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۱/۱۲/۰۵)	نظر شورا (۱۳۹۱/۰۵/۲۵)	متن مصوبه (۱۳۹۱/۰۵/۰۴)
<p>ذکر مشخصات واقعی کودک یا نوجوان قید نماید این شناسنامه به موجب حکم دادگاه موضوعیت فرزندخواندگی که کودک یا نوجوان مذکور را فرزند زوجین با ذکر نام و نام خانوادگی زوجین محسوب می‌نماید صادر گردیده است.</p> <p>تبصره (۲) ماده (۲۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>تبصره ۲_ در قسمت توضیحات شناسنامه زوجین سرپرست، نام و نام خانوادگی کودک یا نوجوان تحت سرپرستی و فرزندخوانده بودن وی نیز قید می‌شود.</p>		<p>تحت سرپرستی را در اسناد سجلی زوجین سرپرست وارد کند و همچنین شناسنامه جدیدی برای کودک یا نوجوان تحت سرپرستی با درج نام زوجین سرپرست و نام و نام خانوادگی سرپرست صادر کند.</p> <p>تبصره ۱_ اداره ثبت احوال مکلف است سوابق هویت و نسبت واقعی طفل را در پرونده وی حفظ نماید.</p> <p>تبصره ۲_ در صورتی که والدین کودک یا نوجوان تحت سرپرستی مشخص بوده و لکن در قید حیات نباشند و به تشخیص دادگاه تغییر نام والدین به مصلحت وی نباشد، مفاد حکم بدون تغییر نام والدین در شناسنامه کودک یا نوجوان تحت سرپرستی درج می‌شود.</p> <p>تبصره ۳_ اجرای مفاد این ماده به موجب آیین‌نامه‌ای است که به وسیله سازمان ثبت احوال کشور و با همکاری سازمان تهیه می‌شود و ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.</p>		<p>حفظ سوابق هویت و نسب واقعی آنان در ستاد مرکزی سازمان ثبت احوال کشور اقدام نماید.</p>
		<p>در ماده (۲۶) کلمه «أخذ» جایگزین کلمه</p>	<p>۱۷_ ماده ۲۶، روشن شود آیا منظور از</p>	<p>ماده ۲۶_ حکم سرپرستی، پس از جلب نظر کارشناسی سازمان، در موارد زیر فسخ</p>

متن مصوبه (۱۳۹۱/۰۵/۰۴)	نظر شورا (۱۳۹۱/۰۵/۲۵)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۱/۱۲/۰۵)	نظر شورا (۱۳۹۱/۱۲/۱۶)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۲/۰۲/۲۳)
<p>می‌شود:</p> <p>الف_ منتفی شدن هر یک از شرایط مقرر در ماده (۶) این قانون</p> <p>ب_ تقاضای سرپرست منحصر یا سرپرستان در صورتی که سوء رفتار کودک یا نوجوان برای هر یک از آنان غیر قابل تحمل باشد.</p> <p>ج_ توافق طفل پس از رشد با سرپرست منحصر یا سرپرستان</p> <p>د_ مشخص شدن پدر یا مادر کودک یا نوجوان و درخواست آنان برای فسخ حکم تبصره_ در مورد بند «د» دادگاه باید راجع به حضانت طفل نیز تعیین تکلیف نماید و هرگاه والدین وی فاقد صلاحیت باشند سرپرستان قبلی برای حضانت وی در اولویت خواهند بود.</p>	<p>جلب نظر کارشناسی، رعایت نظر کارشناس است یا خیر؟ تا اظهار نظر گردد.</p> <p>۱۸_ در بند (د) ماده ۲۶، مشروط نمودن فسخ حکم به درخواست پدر و مادر در صورت واجد شرایط بودن آنها، اشکال شرعی دارد.</p> <p>۱۹_ در تبصره ماده ۲۶، ظاهراً مقصود از اینکه سرپرستان قبلی برای حضانت اولویت دارند این است که حکم سرپرستی به قوت خود باقی می‌ماند؛ بنابراین عبارت باید به این صورت اصلاح شود.</p>	<p>«جلب» می‌گردد.</p> <p>بند (د) ماده (۲۶) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:</p> <p>د_ مشخص شدن پدر یا مادر کودک یا نوجوان در صورتی که صلاحیت لازم برای سرپرستی را ولو با ضم امین یا ناظر از سوی دادگاه، دارا باشند.</p>	<p>۵_ در بند (د) ماده ۲۶ نیز باید وصی ذکر گردد. همچنین «جدپدری» باید به موارد این بند اضافه گردد و الا اشکال دارد.</p>	<p>اصلاحیه مجلس (۱۳۹۲/۰۲/۲۳)</p>
	<p>۲۳_ از آنجا که مفهوم عبارات این قانون، نفی اولویت ملقط واجد شرایط را می‌نماید، خلاف موازین شرع می‌باشد.</p>			
<p>ماده ۳۲_ ارائه مدارک و اطلاعات مربوط به کودک یا نوجوان تحت سرپرستی، به‌جز سرپرست یا سرپرستان صرفاً در صورت ضرورت، با رعایت مصلحت کودک یا نوجوان و اجازه دادگاه امکان پذیر است.</p>	<p>تذکره:</p> <p>_ در ماده ۳۲، بعد از «به جز»، «به» اضافه شود.</p>	<p>***</p>		

اداره قوانین _ ۱۳۹۲/۰۲/۲۳